2021. január 21., csütörtök

P9_TA(2021)0020

A mindenki számára elérhető tisztességes és megfizethető lakhatás

Az Európai Parlament 2021. január 21-i állásfoglalása a mindenki számára elérhető tisztességes és megfizethető lakhatásról (2019/2187(INI))

(2021/C 456/14)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen annak 9., 14., 148., 151., 153., 160. és 168. cikkére, valamint az általános érdekű szolgáltatásokról szóló 26. jegyzőkönyvére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak IV. címére („Szolidaritás”),

— tekintettel az ENSZ által elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, különösen annak 8. és 25. cikkére,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre,

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogaival foglalkozó ENSZ-bizottságnak az Európai Unió 2014. júniusi bevezető jelentéséhez kapcsolódó 2015. szeptemberi záró megjegyzéseire,

— tekintettel a világ vezetői által 2015 szeptemberében elfogadott és a Tanács által jóváhagyott fenntartható fejlesztési célokra, különösen a fenntartható városokról és közösségekről szóló 11. fenntartható fejlesztési célra, valamint az egészséges élet biztosításáról és a jólét előmozdításáról szóló 3. fenntartható fejlesztési célra,

— tekintettel az ENSZ fenntartható lakhatásról szóló genfi alapokmányára és azon céljára, hogy „mindenki számára biztosítsák a tisztességes, megfelelő, megfizethető és egészséges lakhatást” ([1]),

— tekintettel az Egészségügyi Világszervezet 2018-ban „Ajánlások az egészséges lakáskörülmények előmozdítására a fenntartható és méltányos jövő érdekében” címmel a lakáskörülményekről és az egészségről kiadott iránymutatásaira ([2]),

— tekintettel az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság által 2017 novemberében kihirdetett szociális jogok európai pillérére és különösen annak 19. és 20. alapelvére („Lakhatás és a hajléktalanoknak nyújtott segítség” és „Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés”),

— tekintettel a felülvizsgált Európai Szociális Chartára és különösen annak 30. cikkére (a szegénység és a társadalmi kirekesztettség elleni védelemhez való jog), 31. cikkére (lakhatáshoz való jog) és 16. cikkére (a család szociális, jogi és gazdasági védelemhez való joga),

— tekintettel az uniós városfejlesztési menetrend lakhatási partnerségének 2018. évi cselekvési tervére ([3]),

— tekintettel a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről 20 évenként – 2016 októberében harmadik alkalommal – megrendezett ENSZ-konferenciára (HABITAT III) keretében elfogadott Új városfejlesztési menetrendre,

— tekintettel az európai szociális infrastruktúrába történő beruházással foglalkozó magas szintű munkacsoport 2018. évi jelentésére ([4]),

---

([1]) https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/ENG_Geneva_UN_Charter.pdf
([2]) https://www.who.int/publications/i/item/who-housing-and-health-guidelines
([3]) https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/final_action_plan_euua_housing_partnership_december_2018_1.pdf
([4]) Az európai szociális infrastruktúrába történő beruházással foglalkozó magas szintű munkacsoport Lieve Fransen, Gino del Bufalo és Edoardo Reviglio által írt „Az európai szociális infrastruktúrába való beruházás ösztönzése” című jelentése (2018. január)

2021. január 21., csütörtök

— tekintettel a Régiók Bizottságának „Egy európai lakhatási menetrend felé” című 2017-es véleményére ([5]),

— tekintettel az Eurocities állami támogatásokról és helyi közszolgáltatásokról szóló 2016. évi nyilatkozatára ([6]),

— tekintettel az európai lakásügyi miniszterek 2013. december 9-én és 10-én tartott 19. informális találkozójának végleges nyilatkozatára ([7]),

— tekintettel az európai nagyvárosok polgármestereinek a lakhatáshoz való jogról szóló 2014. évi állásfoglalására ([8]),

— tekintettel a „Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés” című 2013. évi ajánlás eredményeinek értékeléséről szóló 2017. április 26-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2017)0258),

— tekintettel a megfelelő lakhatás mint a megfelelő életszínvonalhoz való jog része, valamint ezzel összefüggésben a megkülönböztetésmentességhez való jog kérdésével megbízott különleges ENSZ-előadó 2015. december 30-i jelentésére (A/HRC/31/54) ([9]), amely a hajléktalanságot azonnali globális válaszlépéseket követelő emberi jogi világválságként vizsgálja,

— tekintettel a Bizottság 2013. évi szociális beruházási csomagjára,

— tekintettel a Bizottság „Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés” című, 2013. február 20-i ajánlására (2013/112/EU),

— tekintettel „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című, 2011. április 5-i bizottsági közleményre (COM(2011)0173) és az azt követő végrehajtási és értékelési jelentésekre,

— tekintettel a Bizottság „Az általános érdekű szolgáltatások európai minőségi keretrendszere” című közleményére (COM(2011)0900),

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló, 2011. december 20-i bizottsági határozatra,

— tekintettel a Bizottság „Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség” című, 2020. október 14-i közleményére (COM(2020)0662),

— tekintettel a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról szóló, 2020. július 10-i jogalkotási állásfoglalására ([10]),

— tekintettel a határon át ingázó és idénymunkások Covid19-válsággal összefüggő európai védelméről szóló 2020. június 15-i állásfoglalására ([11]),

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló 2020. január 15-i állásfoglalására ([12]),

— tekintettel az euróövezet foglalkoztatási és szociális politikájáról szóló 2019. október 10-i állásfoglalására ([13]),

---

([5]) https://dmsearch.cor.europa.eu/search/opinion
([6]) http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20statement%20on%20state%20aid%20and%20local%20public%20%20services_16%2001%202016%20final.pdf
([7]) http://www.iut.nu/wp-content/uploads/2017/07/Housing-Ministers%C2%B4-Communiqu%C3%A9.pdf
([8]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/resolution-for-social-housing-in-europe.pdf
([9]) https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/54
([10]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0194.
([11]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0176.
([12]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0005.
([13]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0033.

— tekintettel a pénzügyi bűncselekményekről, az adókijátszásról és az adókikerülésről szóló, 2019. március 26-i állásfoglalására ([14]),

— tekintettel „A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere: a 2019. évi éves növekedési jelentés foglalkoztatási és szociális vonatkozásai” című, 2019. március 13-i állásfoglalására ([15]),

— tekintettel az uniós fogyatékosságügyi stratégia 2020 utáni végrehajtásáról szóló 2020. március 2-i állásfoglalására ([16]),

— tekintettel a munkahelyteremtés és a növekedés fellendítését szolgáló, egyenlőtlenségek elleni küzdelemről szóló 2017. november 16-i állásfoglalására ([17]),

— tekintettel a garantált minimáljövedelemmel mint a szegénység elleni küzdelem eszközével kapcsolatos szakpolitikákról szóló 2017. október 24-i állásfoglalására ([18]),

— tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) végrehajtásáról szóló 2016. július 7-i állásfoglalására, különös tekintettel az ENSZ CRPD-bizottságának záró észrevételeire ([19]),

— tekintettel a „Menekültek: társadalmi befogadás és munkaerőpiaci integráció” című, 2016. július 5-i állásfoglalására ([20]),

— tekintettel „A szegénységről: a nemek közötti egyenlőség szempontjai” című, 2016. május 26-i állásfoglalására ([21]),

— tekintettel a növekvő rezsiköltségek fényében a szegénység elleni küzdelem célkitűzésének eléréséről szóló 2016. április 14-i állásfoglalására ([22]),

— tekintettel „Az egyenlőtlenségek csökkentése, különös tekintettel a gyermekszegénységre” című, 2015. november 24-i állásfoglalására ([23]),

— tekintettel a kohéziós politikáról és a társadalom perifériájára szorult közösségekről szóló 2015. november 24-i állásfoglalására ([24]),

— tekintettel az EU hajléktalansággal kapcsolatos stratégiájáról szóló, 2014. január 16-i állásfoglalására ([25]),

— tekintettel az európai unióbeli szociális lakhatásról szóló 2013. június 11-i állásfoglalására ([26]),

— tekintettel a megfelelő lakhatás mint a megfelelő életszínvonalhoz való jog része, valamint ezzel összefüggésben a megkülönböztetésmentességhez való jog kérdésével megbízott különleges ENSZ-előadó 2019. december 26-i jelentésére a megfelelő lakhatáshoz való jog megvalósítására vonatkozó iránymutatásokról,

— tekintettel az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága CM/Rec(2010)5. sz., a szexuális irányultságon vagy nemi identitáson alapuló megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló, 2010. március 31-i ajánlására,

---

([14]) Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0240.
([15]) Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0202.
([16]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0156.
([17]) HL C 356., 2018.10.4., 89. o.
([18]) HL C 346., 2018.9.27., 156. o.
([19]) HL C 101., 2018.3.16., 138. o.
([20]) HL C 101., 2018.3.16., 2. o.
([21]) HL C 76., 2018.2.28., 93. o.
([22]) HL C 58., 2018.2.15., 192. o.
([23]) HL C 366., 2017.10.21., 19. o.
([24]) HL C 366., 2017.10.21., 31. o.
([25]) HL C 482., 2016.12.23., 141. o.
([26]) HL C 65., 2016.2.19., 40. o.

2021. január 21., csütörtök

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által 2020 májusában végzett II. LMBTI-felmérésre,

— tekintettel a „Housing for All” európai polgári kezdeményezésre ([27]),

— tekintettel a Bizottság „A nemi hovatartozás jogi elismerése az EU-ban: a transzneműek útja a teljes egyenlőség felé” című 2020. júniusi tanulmányára ([28]),

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A9-0247/2020),

A. mivel a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés olyan alapvető jog, amelyet más alapvető jogokhoz és a méltóságteljes élethez való hozzáférés feltételének kell tekinteni; mivel a tagállamok nemzeti, regionális és helyi hatóságai kötelesek kidolgozni saját lakáspolitikájukat és meghozni az eme alapvető jog lakáspiacukon történő érvényesülésének biztosításához szükséges intézkedéseket;

B. mivel az EUMSZ 151. cikke rögzíti, hogy az alapvető szociális jogokat, többek között az 1961. október 18-án Torinóban aláírt Európai Szociális Chartában, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló 1989. évi közösségi chartában meghatározott jogokat szem előtt tartva, az Unió és a tagállamok célkitűzése a foglalkoztatás, az élet- és munkakörülmények javítása – lehetővé téve ezáltal a fejlődési folyamat fenntartása mellett ezek összehangolását –, a megfelelő szociális védelem, a szociális partnerek közötti párbeszéd és az emberi erőforrások fejlesztésének elősegítése a tartósan magas szintű foglalkoztatás és a kirekesztés elleni küzdelem érdekében;

C. mivel az EU és tagállamok kötelesek mindenki számára egyetemes hozzáférést biztosítani a tisztességes és megfizethető lakhatáshoz, olyan alapjogokkal összhangban, mint az Európai Szociális Charta 16., 30. és 31., cikke, valamint a szociális jogok európai pillére;

D. mivel az Európai Unió Alapjogi Chartája 36. cikkének megfelelően az Unió a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatokban foglaltak szerint és a Szerződésekkel összhangban elismeri és tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférést az Unió társadalmi és területi kohéziójának előmozdítása érdekében; mivel az általános érdekű szolgáltatásokat a tagállamok hatóságai ilyennek minősítik, és ezért azokra egyedi közszolgáltatási kötelezettségek vonatkoznak; mivel ezeket a szolgáltatásokat az állam vagy a magánszektor is nyújthatja; mivel ezek a szolgáltatások magukban foglalják a szociális lakhatást mint általános érdekű szociális szolgáltatást; mivel az általános érdekű szociális szolgáltatások a szolidaritás és az egyenlő hozzáférés elvével összhangban a kiszolgáltatott helyzetben lévő polgárok szükségleteire reagálnak; mivel az általános érdekű szolgáltatások európai minőségi keretrendszeréről szóló bizottsági közlemény garantálja az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést minden polgár számára, és ösztönzi a minőséget a szociális szolgáltatások területén;

E. mivel a 11. fenntartható fejlesztési cél olyan konkrét célok 2030-ig történő elérésére szólít fel, mint amilyen a megfelelő, biztonságos és megfizethető lakhatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára, a nyomornegyedek fejlesztése, valamint a befogadó és fenntartható urbanizáció és az emberi lakóhelyek részvételen alapuló, integrált és fenntartható tervezési és irányítási képességének fokozása valamennyi országban;

F. mivel egyre több, az EU-ban élő alacsony és közepes jövedelmű személy számára okoz nehézséget a lakhatás, túlzottan megterhelik őket a lakhatási és fenntartási költségek, a biztonság szempontjából aggályos, illetve olyan lakásokban élnek, amelyek egészségtelenek, rossz minőségűek, nehezen elérhetőek, nem energiahatékonyak vagy túlzsúfoltak, illetve hajléktalanok vagy a kilakoltatás veszélyének vannak kitéve;

G. mivel a befejezett lakásépítési projektek növekedése nem javítja jelentősen a lakhatáshoz való hozzáférést azok számára, akiknek a jövedelme túl alacsony ahhoz, hogy meg tudják fizetni piaci bérleti díjakat, de túl magas ahhoz, hogy jogosultak legyenek szociális lakhatásra; mivel ez a probléma különösen az egyedülálló szülőket, a nagycsaládosokat és a munkaerőpiacra belépő fiatalokat érinti;

([27]) https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000003_hu
([28]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/legal_gender_recognition_in_the_eu_the_journeys_of_trans_people_towards_full_equality_web.pdf

H. mivel az Eurofound becslései szerint az EU gazdaságai számára évi 195 milliárd eurós kiadást jelentenek a nem megfelelő lakhatásból eredő költségek ([29]); mivel 2018-ban az EU lakosságának 17,1 %-a élt zsúfolt lakáskörülmények között ([30]); mivel az EU-ban a 25–34 éves fiatalok 28,5 %-a a szüleivel él; mivel ez az arány számos – elsősorban társadalmi-gazdasági – tényezőtől, valamint a lakáskínálattól is függ ([31]); mivel 2030-ra a világ népességének több mint kétharmada városokban fog élni ([32]);

I. mivel a nettó jövedelmük több mint 40 %-át lakhatásra fordítók aránya az EU lakosságán belül 10,2 % volt 2010–2018 között, bár ebben tagállamonként jelentős eltérések mutatkoztak;

J. mivel az elmúlt időszakban a lakásárak évről évre folyamatosan és a nettó jövedelemnél gyorsabb ütemben nőttek; mivel az európai polgárok számára ma a lakhatás jelenti a legnagyobb kiadást;

K. mivel a lakáspiac 25 billió euróra becsülhető forgalmánál fogva elősegíti a munkahelyteremtést, ösztönzi a gazdasági aktivitást, továbbá számos egyéb terület mellett befolyásolja a munkavállalói mobilitást, az energiahatékonyságot, az infrastrukturális keresletet és rezilienciát, valamint a fenntartható közlekedést és városfejlesztést;

L. mivel az elmúlt évtizedekben az alacsony jövedelmű tulajdonosok és bérlők számára a lakhatás egyre nehezebben megfizethető, miközben lakhatási körülményeik romlanak; mivel a szegénység kockázatának kitett háztartások közel 38 %-a fordította lakhatásra a nettó jövedelme több mint 40 %-át; mivel a szegénység kockázatának kitett személyek száma az Unióban a lakhatási költségeket is figyelembe véve 156 millióra nőtt;

M. mivel az elmúlt évtizedben az EU-ban nőttek a bérleti költségek, és 2007–2019 között 22 tagállamban a lakásárak is emelkedtek;

N. mivel a Covid19-világjárvány kitörését követően szerzett legfrissebb bizonyítékok szerint a gazdasági recesszió és a munkahelyek megszűnése középtávon tovább növelheti a lakásköltség-túlterheltség és a hajléktalanság arányát az EU-ban;

O. mivel sok tagállamban a lakhatási válság súlyosabban érinti a városi térségeket, ahol piaci áron a közepes jövedelmű családok is egyre nehezebben találnak megfizethető lakást;

P. mivel a lakhatási válság a gazdag és a kevésbé gazdag országokban egyaránt előfordul, és társadalmi kirekesztéshez, illetve térbeli szegregációhoz vezet; mivel a tisztességes és megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés nehezebb az olyan kiszolgáltatott csoportok számára, mint amilyenek a szegénységben élő munkavállalók, a nők, a fiatalok, különösen a fiatal munkanélküliek, az egyedülálló szülők, a nagycsaládok, az idősek, különösen pedig az egyedül élő idősek, az LMBTIQ személyek, a migránsok, a menekültek, a fogyatékossággal élők, a testi vagy pszichiátriai betegséggel élők, valamint a marginalizált közösségek tagjai, köztük a romák;

Q. mivel a Covid19-válság tovább súlyosbította a lakhatás bizonytalanságát, a túlzott eladósodottságot, valamint a kilakoltatás és a hajléktalanság kockázatát, és rámutatott számos ember – különösen az idősek, de a migráns munkavállalók és az idénymunkások – bizonytalan helyzetére is, akik nem férnek hozzá az egészségügyi és közösségi távolságtartásra vonatkozó követelményeknek megfelelő lakhatáshoz;

R. mivel az Eurofound Covid19-felméréséből kiderült, hogy 2020 áprilisáig a válaszadók 38 %-ának romlott a pénzügyi helyzete, és 47 %-a ([33]) számolt be megélhetési nehézségekről, amely arány a munkanélküliek körében elérte a 87 %-ot; mivel e válaszadók közel 30 %-ának ezt megelőzően is volt közüzemi számlákkal, 22 %-uknak pedig bérleti díjjal vagy lakáscélú jelzáloghitel-törlesztéssel kapcsolatos elmaradása, és egyötödük tartott attól, hogy a lakbérhátralék miatt bizonytalanná válhat a lakhatási helyzete; mivel az Eurofound kutatásából kiderül, hogy 2016-ban az EU-28 lakossága

([29]) https://www.eurofound.europa.eu/news/news-articles/inadequate-housing-is-costing-europe-eu194-billion-per-year
([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en
([31]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190514-1
([32]) https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_data_booklet.pdf
([33]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2020/addressing-household-over-indebtedness

14 %-ának volt elmaradása amiatt, hogy nem tudta határidőben teljesíteni a bérleti díjjal, a lakáscélú jelzáloghitellel, a fogyasztási kölcsönnel, az ismerőstől, családtagtól kapott kölcsönnel, valamint a közmű- vagy telefonszámlával kapcsolatos fizetési kötelezettségét; mivel a (jelentős) megélhetési nehézségekkel küzdő, de fizetési elmaradással (egyelőre) nem rendelkező személyek arányát is figyelembe véve a lakosság 21 %-át fenyegeti túlzott eladósodottság;

S. mivel a Covid19-világjárvány pusztító hatást gyakorolt az európai munkaerőpiacra, amely a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet becslése szerint 2020 második negyedévében a kiesett munkaórák száma alapján 44 millió teljes munkaidős állás megszűnésének felel meg; mivel a Covid19-válság tovább súlyosbította azoknak a nem kormányzati és karitatív szervezeteknek a helyzetét, amelyek hagyományosan segítik a nehéz lakhatási vagy élethelyzetben lévőket, és bizonytalanná tette szolgáltatásaik folytatását;

T. mivel meghatározása szerint a kényszerkilakoltatás a személyek, családok és/vagy közösségek szándékukkal ellenkező eltávolítása az általuk használt lakásokból és/vagy földterületről anélkül, hogy az emberi jogok nemzetközi jogának megfelelő formájú jogi vagy egyéb védelemben részesülnének, vagy hozzáférnének ilyen védelemhez; mivel a kényszerkilakoltatást már régóta súlyos emberi jogi visszaélésként tartják számon;

U. mivel a megfelelő lakhatás hiánya komoly kihívást jelent számos uniós polgár számára; mivel jelenleg nincsenek pontos adatok az Unióban élő hajléktanok számáról, ugyanakkor bármilyen eredményes közpolitika alapja a precíz adatgyűjtés;

V. mivel az elmúlt évtizedben a lakhatási költségek növekedése, a gazdasági válság és az azt követő politikai döntések – többek között a szociális programok és juttatások leállítása vagy korlátozása – miatt több uniós tagállamban nőtt a hajléktalanság aránya;

W. mivel a „Lakhatás mindenek előtt” program a hajléktalanság visszaszorítására irányuló integrált stratégia, amely a hajléktalanok részére nyújtott lakhatási támogatást és szociális szolgáltatásokat, valamint munkaerőpiaci integrációjukat ötvözi; mivel e stratégia elveinek tagállami szintű elfogadása jelentősen hozzájárulhat a hajléktalanság csökkentéséhez;

X. mivel a szociális jogok európai pillérének 19. elve a lakhatási támogatással és a hajléktalansággal foglalkozik; mivel a Bizottság bejelentette, hogy 2021 februárjáig cselekvési tervet nyújt be ennek végrehajtására; mivel a hajléktalanság sérti a megfelelő lakhatáshoz való jogot és számos más emberi jogot, többek között a megkülönböztetésmentességhez, az egészséghez, a vízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez, a személy biztonságához, valamint a kegyetlen, megalázó és embertelen bánásmódtól való mentességhez való jogot ([34]), és ezért alapvetően összeegyeztethetetlen az EU társadalmi haladásra irányuló célkitűzéseivel és szociális modelljével; mivel a hajléktalanokat és az informális lakhatási formákban élő személyeket gyakran bűnözővé nyilvánítják lakhatási helyzetük miatt, zaklatásnak, megbélyegzésnek, társadalmi kirekesztésnek és megkülönböztető bánásmódnak teszik ki őket; mivel e személyek gyakran nem jutnak tisztálkodási lehetőséghez, begyűjtik és kitoloncolják őket a közösségekből, és az erőszak szélsőséges formáinak teszik ki őket; mivel a hajléktalanok esetében a várható élettartam jelentős mértékben elmarad az összlakosságétól;

Y. mivel a hajléktalanság fogalommeghatározásának egyaránt magában kell foglalnia annak anyagi (a minimálisan elfogadható lakáskörülmények hiánya) és szociális vetületét (biztonságos, családalapításra, társadalmi kapcsolatok kialakítására, a közösségi életben való részvételre és a méltóságteljes életre alkalmas hely megléte) ([35]); mivel a Covid19-válság megmutatta, hogy a hajléktalanság elleni küzdelem közegészségügyi kérdés, és hogy lehetséges például ideiglenes lakhatás biztosítása és kilakoltatási moratórium bevezetése révén – amelyeket már több tagállamban végrehajtottak – megoldásokat találni;

Z. mivel a hajléktalanság legalább 24 tagállamban nő; mivel az Európai Unióban minden éjjel 700 000 hajléktalan kénytelen menedékhelyeken vagy az utcán aludni, ami az elmúlt 10 év alatt 70 %-os növekedést jelent;

([34]) Az ENSZ megfelelő lakhatáshoz való joggal foglalkozó különleges előadójának zárójelentése, 3. o.

([35]) A megfelelő lakhatás mint a megfelelő életszínvonalhoz való jog része, valamint ezzel összefüggésben a megkülönböztetésmentességhez való jog kérdésével megbízott különleges ENSZ-előadó jelentése (A/HRC/31/54)

AA. mivel nincsen elegendő megfizethető szociális lakás és hozzáférhető lakhatás; mivel az EU-27 lakosságának 9,6 %-a él olyan háztartásban, amely a rendelkezésére álló ekvivalens jövedelme legalább 40 %-át lakhatásra költötte ([36]); mivel a lakhatási költségek nagyobb terhet rónak a fogyatékossággal élőkre, és a lakásköltség-túlterheltség aránya a fogyatékossággal élők körében 12,5 %, a fogyatékosság nélkül élők körében pedig 9,9 %;

AB. mivel a lakhatás megfizethetőségét a jövedelmek mintázatával és alakulásával, az igazságos elosztással és a lakhatási költségek túlzott mértékű növekedésével összefüggésben kell értelmezni, emellett az egyértelmű nemi dimenzióval is bír; mivel a lakáspiaci hiányosságok veszélyeztetik Európa társadalmi kohézióját, súlyosbítják a hajléktalanságot és a szegénységet, emellett kihatnak a demokráciába vetett bizalomra is; mivel e kihívások leküzdéséhez a nemzeti hatóságoknak és az önkormányzatoknak képeseknek kell lenniük arra, hogy megfelelő lakáspolitika, ezen belül állami támogatási intézkedések elfogadásával biztosítsák a szociális és megfizethető lakhatásra irányuló beruházások feltételeit és támogatását;

AC. mivel a szociális lakhatáshoz kapcsolódó állami kiadások szintje Európában országonként változó, és egyes országokban – másokhoz képest – nagyobb hangsúlyt kap a szociális lakhatás támogatása; mivel azonban a 2008. évi pénzügyi válság óta a szociális lakhatás iránti igény megnövekedett, amiatt, hogy az alacsonyabb jövedelmű személyekre fokozódó pénzügyi nyomás nehezedik a lakhatás kapcsán; mivel a szociális lakhatás terén egyetemes modellt alkalmazó tagállamok jellemzően kiterjedt bérlakásszektorral rendelkeznek, amelyek mindegyikében átfogó cél a társadalmi keveredés és a társadalmi-gazdasági alapú szegregáció elkerülése ([37]);

AD. mivel 2018-ban a lakásárak a 2015. évhez képest szinte minden tagállamban emelkedtek; mivel az elmúlt három évben az uniós lakásárak átlagosan 5 %-kal emelkedtek;

AE. mivel az elmúlt években csökkentek a szociális lakhatásra irányuló állami beruházások; mivel a szociális lakhatásra irányuló állami kiadások (transzferek, tőkeberuházások) az európai GDP mindössze 0,66 %-át teszik ki, ami az elmúlt időszakhoz mérten alacsony, emellett csökkenő tendenciát mutat;

AF. mivel a lakáshiány az uniós lakásállomány folyamatos növekedése ellenére továbbra is jelentős probléma;

AG. mivel az Unióban élők 10,3 %-a számára a lakhatási költségek túlzottan megterhelők;

AH. mivel a nem megfelelő lakhatási körülmények és a hajléktalanság nemcsak az emberek fizikai és mentális egészségét, jólétét, életminőségét érintik negatívan, hanem a foglalkoztatáshoz és más gazdasági és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket is;

AI. mivel a szabadidős létesítményekhez, közösségi központokhoz, parkokhoz és zöldterületekhez való hozzáférés szintén kedvezően befolyásolja az életkörülményeket; mivel a szociális lakásokba történő beruházásoknak több közösségi alapú fizikai infrastruktúra (közösségi központok, sportlétesítmények stb.) felépítését, valamint az emberek életminőségének további javítását célzó közösségi programokat is támogatniuk kell;

AJ. mivel az Egészségügyi Világszervezet a lakhatást az egészségi egyenlőtlenség leküzdésére irányuló intézkedések kulcságazataként jelölte meg ([38]); mivel az európai polgárok 2,1 %-a nem rendelkezik beltéri fürdőszobával, zuhanyzóval vagy mosdóval a lakásában; mivel e polgárok többsége az alábbi öt tagállamban él: Románia (27,7 %), Bulgária (15,3 %), Litvánia (10,6 %), Lettország (9,9 %) és Észtország (5,3 %) ([39]); mivel különösen a vidéki területeken irányult a szükségesnél kevesebb beruházás a szennyvízelvezetéshez és más alapvető közművekhez való hozzáférésre; mivel szakpolitikai intézkedései és tevékenységei meghatározásakor és végrehajtásakor az Európai Uniónak gondoskodnia kell az emberi egészség nagy fokú védelméről;

([36]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics&oldid=497245#Housing_affordability
([37]) Az Európa Tanács Fejlesztési Bankja, Lakhatási egyenlőtlenség Európában, 2017, 34. o.
([38]) https://www.who.int/social_determinants/Guidance_on_pro_equity_linkages/en/
([39]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191119-1

2021. január 21., csütörtök

AK. mivel a Bizottság szerint a gyermekes háztartások esetében általában nagyobb a súlyosan elégtelen lakáskörülmények kockázata, és a túlzsúfolt háztartásban élő gyermekek aránya a szegénységben élő gyermekek esetében magasabb, mint az általános népesség esetében; mivel a jövedelmi szempontból szegény gyermekek számára a szociális lakhatáshoz való hozzáférés akadályt jelent a szociális lakások elégtelen kínálata miatt, ami hosszú várakozási időket eredményez; mivel a megfelelően fűtött, biztonságos vízellátással és higiénés körülményekkel rendelkező lakás, illetve általában a lakhatás a gyermekek egészségének és jóllétének kulcseleme a növekedésük és fejlődésük számára; mivel a megfelelő lakhatási körülmények a gyermekek tanulását is segítik ([40]);

AL. mivel az energiaszegénység Európában több millió embert sújt folyamatosan, és mivel a válság a Covid19-járvány következtében súlyosbodik a kijárási korlátozások hatására megugró energiafogyasztás és -számlák miatt; mivel emellett a Covid19 következményeként a legtöbb tagállamban bevezetett és az EU által támogatott pénzügyi segítségnyújtási intézkedések és csökkentett munkaidős rendszerek ellenére számos munkavállaló veszítette el munkahelyét vagy jövedelmének egy részét; mivel a lakhatási és bérletidíj-támogatások sok esetben nem fedezik a tényleges lakhatási költségeket, és egyes országokban az igen szigorú jogosultsági kritériumok miatt a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok nem jutnak lakhatási támogatáshoz;

AM. mivel a társadalmak elöregedőben vannak és demográfiai változásokon mennek keresztül; mivel a lakhatási igények a változó életvitelnek, illetve a családi helyzetnek megfelelően a korral változnak; mivel az akadálymentesítés hiánya, az egyedüllét, a biztonsági szempontok és a fenntartási költségek nehezítik a lakhatáshoz való hozzáférést;

AN. mivel a lakásoknak biztonságosnak, kényelmesnek és könnyen karbantarthatónak kell lenniük, és e szempontok mindegyike az idősek számára különösen fontos;

AO. mivel a lakásállomány energiahatékonysága közvetlen hatással van az energiaszegénységre és a fenntartási költségekre; mivel a földgáz és a villamos energia piaca a legjövedelmezőbb ágazatok közé tartozik a világon, ennek ellenére az Unióban a háztartások közel 7 %-a nem tudja fizetni a közüzemi számláit ([41]); mivel az alacsonyabb jövedelmű háztartások többet fizetnek az energiáért is; mivel az épületkorszerűsítési program jelentős szerepet játszhat az energiamegtakarításban, a költségek és az energiafogyasztás csökkentésében, és ezáltal az energiaszegénység enyhítésében, valamint mindenki számára a kényelem, a higiéniai és életkörülmények javításában;

AP. mivel az uniós gazdaság 2050-ig megvalósítandó dekarbonizációja közös célkitűzés a főként az épületek fűtésére és hűtésére felhasznált energia miatti éghajlatváltozás elleni küzdelemben; mivel az európai zöld megállapodás révén az Európai Unió azt a célt tűzte ki maga elé, hogy az épületeket energiahatékonyabbá teszi;

AQ. mivel az uniós tagállamok több mint felében jelenleg 1000 lakosra több mint 500 lakás jut; mivel ez a szám azokban az idegenforgalmi célpontnak számító országokban a legmagasabb, ahol a turistaközpontban a főszezoni üdülés céljára épített nyaralók nem a szélesebb társadalom lakhatási szükségleteinek ellátását segítik ([42]);

AR. mivel a hajléktalanok, valamint az informális lakhatási formában és a nem megfelelő lakhatási körülmények között élők körében aránytalanul nagy számban találhatók menekültek, menedékkérők, migránsok – különösen okmányokkal nem rendelkezők –, belső menekültek, hontalanok, fogyatékossággal élők, gyermekek és fiatalok, őslakosok, nők, LMBTIQ személyek, idősebbek, valamint faji, etnikai és vallási kisebbségekhez tartozók, akik sok esetben szorulnak a leginkább marginalizált és legveszélyesebb területekre; mivel e személyeket gyakran ér interszekcionális megkülönböztetés lakhatási jogállásuk miatt; mivel politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Európai Uniónak küzdenie kell mindenfajta nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen;

AS. mivel a Bizottság 2020. november 12-én elfogadta az LMBTIQ személyek egyenlőségére vonatkozó első stratégiáját;

([40]) A gyermekgaranciára vonatkozó megvalósíthatósági tanulmány: Célcsoporti háttér-vitaanyag a bizonytalan családi körülmények között élő gyermekekről

([41]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200120-1

([42]) https://www.oecd.org/els/family/HM1-1-Housing-stock-and-construction.pdf

AT. mivel az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2010)5 számú ajánlása szerint a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy minden személy ténylegesen és egyenlő feltételekkel, szexuális irányultságon vagy nemi identitáson alapuló hátrányos megkülönböztetés nélkül juthasson megfelelő lakhatáshoz; mivel az ajánlás szerint továbbá kellő figyelmet szükséges fordítani a hajléktalanság LMBTIQ személyeket, köztük fiatalokat és gyermekeket fenyegető kockázatára, akik fokozottan kiszolgáltatott helyzetben lehetnek a társadalmi kirekesztéssel szemben, akár saját családjuk részéről is;

AU. mivel a Bizottság tanulmánya a nemi hovatartozás Unión belüli jogi elismeréséről kiemeli, hogy a transznemű és a nemi nonkonformista személyeket hátrányos megkülönböztetés éri a lakáspiachoz való hozzáférés során, többek között az Unióban a társadalmi nem elismerésekor alkalmazott egyes eljárásokban a házasság felbontására vonatkozóan előírt követelmény miatt elveszítik otthonukat; mivel a társadalmi nem jogi elismerésével a transzneműek nagyobb valószínűséggel jutnak lakhatáshoz, ha okmányaik egyeznek a nemi önkifejezésükkel;

AV. mivel a Bizottság jelentős számú kompetenciája kapcsolódik a lakáspiachoz, így különösen a bankfelügyelet, a monetáris politika, a hitelek, a lakáscélú jelzáloghitelek – köztük az átstrukturálásra vonatkozó szabályok és az adósságrendezés –, valamint a gazdasági buborékok kialakulása esetén gyakorolható jogkör, a lakhatás szociális finanszírozásának közköltsége, valamint a nemteljesítő hitelek szabályozása; mivel az EUMSZ 26. jegyzőkönyve szerint az olyan általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolatos feladatokat, mint a szociális és megfizethető lakhatás biztosítása, a lakhatás és a közösségek szükségleteit és arányos támogatását tükröző konkrét nemzeti, regionális vagy helyi szinten meghatározott funkciók alapján kell ellátni;

AW. mivel a spekulatív ingatlan- és földvásárlások kiemelt szerepet játszanak a lakásárak folyamatos emelkedésében; mivel a házárakban és piaci bérleti díjakban meredek és folyamatos emelkedés figyelhető meg, különösen a városokban és a városi vagy elővárosi térségekben;

AX. mivel meghatározása szerint a kényszerkilakoltatás a személyek, családok és/vagy közösségek szándékukkal ellenkező eltávolítása az általuk használt lakásokból és/vagy földterületről anélkül, hogy az emberi jogok nemzetközi jogának megfelelő formájú jogi vagy egyéb védelemben részesülnének, vagy hozzáférnének ilyen védelemhez; mivel a kényszerkilakoltatást már régóta súlyos emberi jogi visszaélésként tartják számon;

Megfelelő, energiahatékony és egészséges lakhatás megteremtése

1. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az alkalmazandó európai és nemzeti jogszabályok útján biztosítsák a megfelelő lakhatáshoz való jog alapvető emberi jogként történő elismerését és érvényesíthetőségét; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mindenki számára biztosítsanak hozzáférést a tisztességes lakhatáshoz – többek között a tiszta és jó minőségű ivóvízhez, a megfelelő és méltányos higiénés körülményekhez, a szennyvíz- és vízhálózatokhoz és a jó minőségű beltéri környezethez, valamint a megfizethető, megbízható és fenntartható energiához –, hozzájárulva ezáltal a szegénység minden formájának felszámolásához, a hátrányos helyzetű háztartások emberi jogainak védelméhez és a legkiszolgáltatottabb csoportok támogatásához, egészségük és jólétük védelme érdekében;

2. megerősíti felhívását egy, a fűtés téli kikapcsolására vonatkozó moratóriumra irányuló uniós szintű fellépésre, és kéri egy európai téli kilakoltatási moratórium bevezetését; elítéli a moratórium olyan módon történő kijátszását, hogy az őszi időszakban nem kapcsolják be a fűtést, hatástalanná téve ezáltal a moratóriumot; felszólítja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a villamosenergia-szolgáltatók vezessenek be olyan védelmi rendszereket, amelyek garantálják a leginkább rászorulók háztartási villamosenergia-ellátását, mivel az alapvető közműszolgáltatásokhoz, így a vízhez, a villamos energiához és a szennyvízszállításhoz való hozzáférés elengedhetetlen a fenntartható fejlesztési célok teljesüléséhez;

3. felszólít az egészséges otthonokra – köztük a beltéri levegőminőségre – vonatkozó, legalább a WHO iránymutatásaihoz igazodó kötelező minimumkövetelmények uniós szintű bevezetésére; felhívja a tagállamokat, hogy tartsák és tartassák be a köztisztasági és közegészségügyi alapvető szabályokat, valamint az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfelelő otthoni hőmérsékletre vonatkozó szabványát, és osszák meg a nemzeti szinten bevált gyakorlatokat és elképzeléseket;

4. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a lakások felújítása során kezeljék prioritásként a kibocsátáscsökkentést és az energiahatékonyságot; támogatja, hogy a felújítási hullám az európai zöld megállapodás célkitűzéseivel és elveivel összhangban az energiaszegénység és a legrosszabb teljesítményű épületek kezelésére összpontosítson egy olyan klímasemleges gazdaságba való, társadalmilag igazságos átmenet biztosítása érdekében, amely senkit sem hagy hátra; kéri,

hogy fordítsanak különös figyelmet a szociális lakhatásra, az egyedülálló családok otthonaira és a a tulajdonosi használatban lévő többlakásos épületekre, valamint foglalkozzanak a nem megfelelő lakások és lakásokhoz való hozzáférés kérdésével; ezért hangsúlyozza, hogy a bérlőket és a tulajdonos-lakókat teljes körűen tájékoztatni kell és be kell vonni a felújítási projektekbe, és nem szabad, hogy a költségek miattuk összességében emelkedjenek;

5. felhívja a tagállamokat, hogy folytassanak energiatakarékossági kampányokat; hangsúlyozza az energiateljesítményre vonatkozó minimumkövetelmények szerepét a legrosszabb teljesítményű épületek felújítása volumenének és mértékének ösztönzésében, és üdvözli az épületkorszerűsítési program arra vonatkozó tervét, hogy az energiahatékonyságról szóló irányelv és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv közelgő felülvizsgálata során kötelező minimumkövetelményeket vezet be a meglévő épületek energiahatékonyságára vonatkozóan;

6. üdvözli, hogy a Bizottság támogatja az alacsony jövedelmű háztartásokat célzó megoldásokat finanszírozó épületkorszerűsítési programot; üdvözli a (többek között a bérleti díjakra, az energia- és működési költségekre és a helyi adókra kiterjedő) lakhatási költségsemlegesség modelljét, amely egyesíti a szociális és éghajlat-politikai célokat, és megakadályozza a felújítás miatti (az épület nagyszabású felújításával indokolt) kilakoltatásokat, biztosítva, hogy a bérleti díjak növekedését teljes mértékben ellensúlyozza az energiamegtakarítás; rámutat arra, hogy védeni kell a bérlőket a lakásfelújítások alatti kilakoltatásokkal szemben;

7. megjegyzi, hogy a felújítások ösztönzése érdekében – különösen a többlakásos épületekben – kulcsfontosságú lesz a részvétel, a kommunikáció és a pénzügyi ösztönzők; felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és a pénzügyi intézményeket, hogy biztosítsanak széles körű hozzáférést a felújítások finanszírozásához, amelyhez valamennyi tulajdonosi kategória jogosult, azokat az eseteket is beleértve, ahol nincs lakástulajdonosi egyesület;

8. felhívja a Bizottságot, hogy a többéves pénzügyi kereten és a NextGenerationEU eszközön belül kezelje prioritásként az épületkorszerűsítési programot, a kiszolgáltatott helyzetben lévőket helyezve a helyreállítási politikák középpontjába, továbbá mindenki számára biztosítson egyenlő hozzáférést a felújítási projektekhez, mivel az e területen végrehajtott beruházások olyan anticiklikus beavatkozás szerepét tölthetik be, amely jelentős munkahely-teremtési potenciállal rendelkezik; felhívja a tagállamokat, hogy helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben kezeljék prioritásként a felújítást annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az európai épületállomány évi legalább 3 %-ának mélyfelújításához; követeli, hogy szenteljenek különös figyelmet a földrengésveszélyes európai régiókban a jelentős földrengéskockázatnak kitett épületek felújításának;

9. felhívja az EU-t és a tagállamokat, hogy támogassák a körforgásos gazdaságot az építőiparban, továbbá az épületekre és termékekre kötelező zöld kritériumokat tartalmazó körforgásos elveket alkalmazzanak; felszólítja az Uniót és tagállamait, hogy a felújítási alternatívák mérlegelésekor kapjanak elsőbbséget a karbonszegény, fenntartható és nem mérgező anyagokból készült építési termékek, amelyek emellett könnyen javíthatók és újrahasználhatók, és elősegítik a megújuló energiaforrásokra való gyors átállást a fűtés-hűtés terén; kiemeli, hogy a környezetbarátabb, környezeti szempontból fenntarthatóbb és tartósabb anyagokból épített otthonok széles körű társadalmi és egyéni gazdasági előnyökkel járnak; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lakáscélú beruházási terveikben szerepeltessenek zöld szociális lakhatási kritériumokat, többek között a szociális lakhatás fenntarthatóságára vonatkozóan;

10. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a közbeszerzési szabályok lehetőséget kínáljanak a szociális lakhatási ágazat felújítása során az innovációra és a hosszú távú partnerségekre, amilyen például az épületkorszerűsítési program megfizethető lakhatási kezdeményezése keretében javasolt „intelligens szomszédság” megközelítés;

11. felszólítja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő azokat a programokat és ösztönzőket, amelyek célja, hogy a családtagok közel éljenek egymáshoz, megerősítsék a generációk közötti kapcsolatokat, és az olyan idősek számára, akiknek pénzügyi vagy egészségügyi okokból el kell hagyniuk otthonukat, lehetővé tegyék, hogy olyan új lakóhelyet találjanak, amely megfelel az igényeiknek anélkül, hogy el kellene hagyniuk azokat a közösségeket, amelyeknek sok évig a tagjai voltak;

A hajléktalanság és a megkülönböztetés elleni küzdelem

12. szorgalmazza a hajléktalanság 2030-ig történő felszámolására irányuló uniós szintű cél kitűzését; felhívja a Bizottságot, hogy a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv keretében tegyen hatékonyabb lépéseket a tagállamok támogatására a hajléktalanság csökkentése és felszámolása terén;

13. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy uniós keretre a hajléktalansággal kapcsolatos nemzeti stratégiák számára, és felszólítja továbbá a tagállamokat, hogy fogadják el a lakhatás elsődlegességének elvét és részesítsék előnyben a hajléktalanok állandó lakhatásának biztosítását többek között a – proaktív és reaktív intézkedéseket is tartalmazó – hajléktalansággal kapcsolatos nemzeti stratégiák kidolgozásával, a hajléktalanság, a szegénység és a hátrányos megkülönböztetés területeivel foglalkozó nem kormányzati szervezetekkel folytatott rendszerszintű konzultáció alapján;

14. úgy véli, hogy a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a meglévő sikeres modellek, nevezetesen például a lakhatás elsődlegessége („Housing first") végrehajtásának lehetőségét megfelelő finanszírozási eszközök, mint például az Európai Szociális Alap Plusz és az Európai Regionális Fejlesztési Alap segítségével;

15. hangsúlyozza, hogy az ilyen stratégiák kidolgozása és végrehajtása során minisztériumok közötti és kormányközi együttműködésre, valamint a kulcsfontosságú érdekelt felek részvételére van szükség, és ösztönzi a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjét;

16. hangsúlyozza a hajléktalansággal, köztük a fiatalok hajléktalanságával kapcsolatos megbízható adatgyűjtés fontosságát, amely a hajléktalanság kockázatának kitett vagy hajléktalanná vált személyek részére végzett szolgáltatásnyújtásban érintett nem kormányzati szervezetek és hatóságok részvételével zajlik; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el közös keretmeghatározást és koherens mutatókat a hajléktalanságról az EU-ban, ami lehetővé tenné a hajléktalanság mértékének egységes értelmezését, szisztematikus összehasonlítását és értékelését az uniós országokban; továbbá lehetővé tenné a hajléktalansági arányok uniós szintű módszeres figyelemmel kísérését olyan intézmények közreműködésével, mint az Eurostat; felszólít az olyan meglévő eszközök alkalmazására, mint a hajléktalanság és a lakhatásból való kirekesztettség európai tipológiája;

17. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket és hajtsanak végre programokat az olyan 18. életévüket betöltött fiatalok védelmére, akiket a hajléktalanná válás fenyeget; felszólítja a Bizottságot, hogy nyújtson pénzügyi támogatást az önálló életet kezdő fiataloknak, ennek kapcsán javítsa a megfizethető lakhatás finanszírozásával kapcsolatos tájékoztatás elérhetőségét, és biztosítsa, hogy a módosított ifjúsági garancia hozzájáruljon a sok uniós tagállamban növekvő fiatalkori hajléktalanság leküzdéséhez;

18. üdvözli, hogy az LMBTIQ személyek egyenlőségére vonatkozó stratégiában figyelmet fordítottak az LMBTIQ hajléktalanságára, különösen az LMBTIQ fiatalok hajléktalanságára; felszólítja a Bizottságot, hogy hozzon létre eszközöket az adatgyűjtés bővítésére, támogassa a kutatást az Unió egészében, és könnyítse meg a hajléktalanná váló LMBTIQ személyek problémájának megoldásával kapcsolatos megközelítések tagállamok közötti cseréjét;

19. megismétli azt a 2014. január 16-án megfogalmazott kérését, hogy vessenek véget a hajléktalanok bűnözővé nyilvánításának, valamint változtassanak azokon a diszkriminatív gyakorlatokon, amelyekkel megtagadják a hajléktalanoktól a szociális szolgáltatásokhoz és szállásokhoz való hozzáférést;

20. felszólítja az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét, hogy szorosabban kísérje figyelemmel a gyűlölet-bűncselekményeket, valamint az aporofób cselekményeket; hangsúlyozza, hogy a szegénység és a hajléktalanság nem bűncselekmény; sürgeti a tagállamokat, hogy közpolitikájukban hozzanak létre mechanizmusokat a hajléktalanok biztonságának garantálására, és közbiztonsági politikájukban gyűlölet-bűncselekményekként szerepeltessék az aporofóbiát; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tiltsák meg és kezeljék a hajléktalanság vagy más lakhatási jogállás alapján történő hátrányos megkülönböztetést, továbbá helyezzenek hatályon kívül minden olyan jogszabályt és intézkedést, amely kriminalizálja vagy bünteti a hajléktalanokat vagy a hajléktalansággal társított magatartásformákat, például a közterületen evést vagy alvást, emellett – hacsak nem biztosítanak számukra biztonságos lakhatási alternatívát – tiltsák meg a hajléktalanok erőszakos eltávolítását a közterületekről, valamint személyi tulajdonuk megsemmisítését;

21. felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a Covid19-válság során a hajléktalanság megelőzésére és a hajléktalanok védelmére irányuló kivételes intézkedéseket – így különösen a kilakoltatási és az energiaellátás kikapcsolására vonatkozó moratóriumokat, valamint az átmeneti lakhatás biztosítását – mindaddig fenntartsák, amíg csak szükséges, és azokat megfelelő, tartós megoldások kövessék; felszólítja a tagállamokat, hogy támogassák és mozdítsák elő azokat a nem kormányzati és karitatív szervezeteket, amelyek egészségügyi és szociális szolgáltatásokat nyújtanak a hajléktalanoknak, és segítik őket a Covid19-járvánnyal szembeni védekezésben;

22. elismeri, hogy egyes vészhelyzetekben – például amikor az emberek bizonytalan adminisztratív helyzetbe kerülnek vagy családon belüli erőszak áldozataivá válnak – sürgősségi lakhatási megoldásokat, például menedékhelyeket kell biztosítani a rászorulók számára; felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a megfelelő alternatívák hiánya senkit ne kényszerítsen az utcán alvásra; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt annak előmozdítása érdekében, hogy súlyos lakhatási nehézségek esetén minden rászoruló feltétel nélkül hozzáférhessen megfelelő minőségű sürgősségi menedékhelyhez; hangsúlyozza azonban, hogy ez csak ideiglenes megoldás lehet, és nem jelenthet alternatívát az olyan strukturális megoldásokkal szemben, mint a megelőzés, valamint a hajléktalanságra adott válaszként biztosított megfelelő lakhatási és szociális támogatás;

23. rámutat arra, hogy a nők különösen ki vannak téve a lakhatási válságnak; hangsúlyozza, hogy a nőket jobban sújtja a szegénység, részben a nők és férfiak közötti bér- és nyugdíjszakadék miatt, illetve amiatt, hogy a nők gyakrabban dolgoznak részmunkaidőben; hangsúlyozza, hogy a nők hajléktalansága gyakran kevésbé látható, és azzal külön foglalkozni kell; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a hajléktalanságra vonatkozó nemzeti stratégiáik keretében dolgozzanak ki egy, a társadalmi nemi szempontokat figyelembe vevő megközelítést a hajléktalanná vált nők támogatására,

akik gyakran komplex traumáktól szenvednek, és újabb traumákkal szembesülnek, például családon belüli erőszakkal és visszaéléssel, a gyermekeiktől való elszakítottsággal, megbélyegzéssel, valamint biztonságos és védett terek hiányával; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lakhatási politikáikban dolgozzanak ki a nemek szempontját figyelembe vevő megközelítésmódot, különös tekintettel az egyedi helyzetekkel küzdő – például gyermekeiket egyedül nevelő – nők támogatására;

24. emlékeztet arra, hogy a Covid19-járvány miatti közösségi távolságtartásnak és karanténnak drámai hatása volt a nők elleni erőszak eseteinek számára, többek között növelte a kapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás előfordulását; emlékeztet arra, hogy a nők gazdasági függetlensége kulcsfontosságú eszköznek bizonyult a nemi alapú erőszak leküzdésében; ezért felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak pénzügyi támogatást a nemi alapú erőszak áldozatává vált, önálló életvitel céljából költöző nők számára, ezzel összefüggésben – a nők gazdasági függetlenségének és életszínvonalának növelése céljából – javítsák a megfizethető lakhatással kapcsolatos tájékoztatás elérhetőségét;

25. átfogó és integrált szegénységellenes stratégiát szorgalmaz, amelyben a szegénység csökkentésére irányuló külön célt tűznek ki, többek között a gyermekszegénységre vonatkozóan is; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a gyermekek megfelelő lakhatáshoz való jogának érvényre juttatását, ideértve azoknak a szülőknek ehhez kapcsolódóan nyújtott támogatást is, akik számára nehézséget okoz a lakáshoz jutás vagy a lakásuk megtartása azért, hogy együtt maradhassanak gyermekeikkel, kiemelt figyelmet szentelve a gyermekjóléti intézményekből kikerülő fiatal felnőtteknek; felhívja a Bizottságot, hogy legkésőbb 2021-ig nyújtson be egy 20 milliárd eurós elkülönített költségvetéssel rendelkező európai gyermekgaranciát, amelynek végrehajtása az EU-ban minden gyermeknek hozzáférést biztosít többek között a tisztességes lakhatáshoz;

26. felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák a tisztességes lakhatáshoz való egyenlő hozzáférést mindenki számára, folytassanak küzdelmet a rasszizmus és a cigányellenesség ellen, és garantálják az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkében meghatározott valamennyi alapon történő megkülönböztetésmentességet; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a Charta és a faji egyenlőségről szóló irányelv végrehajtását, valamint a nemzeti romaintegrációs stratégiák és a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény végrehajtásának uniós keretét; kéri, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet az interszekcionális diszkriminációra; felhívja a Tanácsot, hogy mielőbb fogadja el a megkülönböztetés-ellenes horizontális irányelvet; felhívja a Bizottságot, hogy hatékonyan értékelje a tagállamok politikai elkötelezettségét, és indítson kötelezettségszegési eljárást azon tagállamok ellen, amelyek nem hajtják végre az EU megkülönböztetés elleni jogszabályait, vagy amelyek büntethetővé teszik a hajléktalanságot;

27. sürgeti a tagállamokat, hogy alakítsanak ki és hajtsanak végre politikákat a rossz minőségű ingatlanokon nyerészkedő tulajdonosok és az uzsorabérlet ellen, és osszák meg a többi tagállammal az e politikákkal kapcsolatban bevált módszereket;

28. mély aggodalommal jegyzi meg, hogy a romák körülményei továbbra is rendkívül aggasztóak: sokan közülük továbbra is gyakran élnek szegregált telepeken, amelyeket nem megfelelő életkörülmények jellemeznek; felhívja a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a területi szegregáció megszüntetését, vonják be a roma kedvezményezetteket a lakhatási projektek megtervezésébe, végrehajtásába, nyomon követésébe és értékelésébe e projektek valamennyi fázisa során annak biztosítása érdekében, hogy a romák ténylegesen megkapják a meglévő források igénybevételéhez, valamint a kényszerkilakoltatások megakadályozását célzó, hátrányos megkülönböztetés elleni politikák és mechanizmusok kihasználásához szükséges tájékoztatást, továbbá elegendő és megfelelő táborhely álljon rendelkezésre a nomád életmódot folytató romák számára; hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van oktatási és nyilvános figyelemfelhívó kampányokra, valamint az ezzel kapcsolatos közberuházásokra, amelyek a Covid19-világjárvány veszélyei miatt még inkább szükségessé váltak; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a tervezett Méltányos Átállást Támogató Alapot a szándékoknak megfelelően használják fel a romák lakhatási, egészségügyi és foglalkoztatási helyzetének javítására, hogy senki se maradjon le, beleértve a romákat is;

29. figyelmeztet arra, hogy több kritériumnak kell teljesülnie ahhoz, hogy a kilakoltatás megfeleljen a nemzetközi emberi jogi szabályoknak, beleértve az érdemi kapcsolatfelvételt az érintettekkel, az összes életképes alternatíva mérlegelését, az érintett háztartások – beleegyezésükkel történő, a hajléktalanná válásukat megakadályozó – áthelyezését megfelelő lakhatási körülmények közé, a tisztességes eljárás érdekében az igazságszolgáltatáshoz való jog érvényesítését, valamint az összes emberi jog tiszteletben tartását; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a felsorolt kritériumokat nem teljesítő kilakoltatás kényszerítésnek minősüljön, amely sérti a lakhatáshoz való jogot; kéri a nemzetközi emberi jogi szabályok szerint meghatározott kényszerkilakoltatás minden körülmények közötti betiltását;

30. mély aggodalommal állapítja meg, hogy a fogyatékossággal élők a lakhatás területén gyakran több komplex kihívással szembesülnek és meg vannak fosztva jogaiktól, például attól, hogy egyenlő esélyek mellett közösségben éljenek, nem állnak rendelkezésükre azok a közösségi alapú szolgáltatások, amelyek az intézményi gondozás és a közösségi élet közötti biztonságos átmenethez szükségesek, gyakran kényszerülnek arra, hogy szegregált bentlakásos intézetekben vagy szegénységben éljenek, nem férnek hozzá a lakhatási programokhoz, az akadálymentesség korlátozott stb.; emlékezteti

a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény kötelezettséget ró rájuk; egész Európában szorgalmazza a gyors ütemű intézménytelenítést, valamint a rendelkezésre álló uniós és nemzeti források felhasználását akadálymentes, nem szegregált lakhatási feltételek kialakításához, és ahhoz, hogy a fogyatékossággal élők igénybe vehessék azokat a közösségi alapú szolgáltatásokat, amelyek jogot biztosítanak számukra a közösségen belüli önálló életvitelükhöz és esélyegyenlőséget a társadalomban való részvételükhöz;

31. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy ne lehessen uniós vagy tagállami forrást felhasználni a szegregációt vagy társadalmi kirekesztést eredményező lakásfejlesztéshez; felszólítja a tagállamokat, hogy mindenki jólétének fokozása érdekében minden esetben a városfejlesztés, építészet és funkcionalitás szempontjából mérlegeljék a lakhatás minőségét; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy olyan programokat és ösztönzőket mozdítsanak elő, amelyek elősegítik és erősítik a nemzedékek közötti kapcsolatokat, lehetővé téve, hogy az emberek – különösen az idősek, akiknek anyagi vagy egészségi okokból el kell hagyniuk otthonukat – a közösségük elhagyása nélkül találjanak a szükségleteiknek megfelelő új lakóhelyet;

32. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a köz- és magánépületek tervezett épületkorszerűsítési programjában írjanak elő általános kötelezettséget az akadálymentességi kritériumok teljesítésére, és használják ki az ebben rejlő lehetőségeket a fogyatékossággal élő személyek és az idősek, valamint a mozgás- és érzékszervi nehézségekkel küzdők akadálymentesítésének javítására annak érdekében, hogy a lakások kényelmesek legyenek a lakói számára, és a jövőbeli demográfiai változások fényében időtállóak legyenek;

A szociális, állami és megfizethető lakhatás integrált megközelítése uniós szinten

33. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a lakhatás alapvető szerepét a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervben; emlékeztet arra, hogy az uniós politikák, finanszírozási programok és eszközök jelentős hatást gyakorolnak a lakáspiacokra, a lakásállomány minőségére és a polgárok életére; felhívja a Bizottságot, hogy sürgősen dolgozzon ki uniós szintű integrált stratégiát a szociális, állami, nem szegregált és megfizethető lakhatásra vonatkozóan, amely támogató keretet biztosít a nemzeti hatóságok, valamint a regionális és helyi önkormányzatok számára ahhoz, hogy mindenki számára biztonságos, egészséges, hozzáférhető és megfizethető, minőségi lakhatást biztosítsanak; felhívja a Bizottságot, hogy e stratégia részeként tökéletesítse fellépését annak érdekében, hogy valamennyi kormányzati szintet bevonja a mindenki számára biztosítandó tisztességes lakhatáshoz való jog teljes körű és következetes végrehajtásába;

34. üdvözli a megfizethető lakhatás európai szemeszterbe való beépítését; sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy valamennyi országspecifikus ajánlás pozitívan járuljon hozzá a szociális jogok európai pillére elveinek teljes körű és következetes végrehajtásához, valamint az ENSZ által rögzített fenntartható fejlődési célok és a zöld megállapodásban meghatározott uniós éghajlat-politikai célok megvalósításához; sürgeti a tagállamokat, hogy hajtsák végre a lakhatás megfizethetőségére vonatkozó országspecifikus ajánlásokat; megállapítja, hogy a nemzeti reformprogramoknak a megfizethető lakhatásra vonatkozó nemzeti terveket kell tartalmazniuk, továbbá arra kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki konkrét stratégiákat a lakhatáshoz való jog olyan akadályainak leküzdésére, mint a hátrányos megkülönböztetés, a spekuláció, rablóhitelezés, a földkisajátítás, a konfliktusok, a kényszerkilakoltatás, a környezet pusztulása, valamint a katasztrófákkal szembeni kiszolgáltatottság;

35. hangsúlyozza, hogy finomítani kell a lakásárindex-mutatót; véleménye szerint egy lakás akkor megfizethető, ha a lakója a lakhatási kiadásokon túl a méltóságteljes élethez szükséges egyéb alapvető kiadásait is legalább minimálisan fedezni tudja; hangsúlyozza, hogy a megfizethető lakhatás fogalmát uniós szinten, átfogó jelleggel szükséges meghatározni úgy, hogy az figyelembe vegye a mutatók széles körét, például a kilakoltatási és a szegénységi rátákat; rámutat, hogy a lakásköltség-túlterheltségi arány jelenlegi – a háztartások rendelkezésére álló jövedelem 40 %-át jelentő – referencia-küszöbértéke nem tükrözi kellőképpen azon háztartások számát, amelyek számára nehézséget okoz a lakhatási költségek fedezése; szorgalmazza e referencia-küszöbérték újraértékelését, és felkéri az Eurostatot, hogy közöljön szélesebb körű adatokat a háztartások lakhatási költségekre fordított kiadásairól, a rendelkezésre álló jövedelem 25–40 %-a közötti sávot 5 %-os sávonként feltárva;

36. sürgeti a Bizottságot, hogy az Eurostat jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztikáján (EU-SILC), valamint az Európai Energiaszegénységi Megfigyelőközponton keresztül nyújtson pontosabb, minőségibb és összehasonlítható adatokat a lakáspiacokról és kövesse nyomon a lakhatás megfizethetőségét – helyi és regionális szinten is –, figyelembe véve a nemzeti lakáspiacok tagoltságát és a tagállamok közötti eltéréseket;

37. felhívja a Tanácsot és a tagállamokat arra, hogy ismét szervezzék meg a lakásügyi miniszterek informális találkozóit a Parlament bevonásával és az érdekeltek számára nyitott módon, továbbá terjesszék elő a lakhatási kapcsolattartó pontok módosított formáját annak érdekében, hogy biztosítsák a tagállamok közötti információcsere-mechanizmust, valamint platformot biztosítsanak a hajléktalanság kezelésére és a tisztességes és megfizethető lakhatás biztosítására vonatkozó bevált gyakorlatok cseréjéhez;

38. ösztönzi a tagállamokat, hogy a lakhatási problémák megoldására irányuló szociális beruházások finanszírozásában és végrehajtásában működjenek együtt a szociális partnerekkel, a civil társadalommal és a magánszektorral, amelyek számos szereplője kulcsszerepet játszik, illetve játszhat a kiszolgáltatott helyzetben lévők számára megfelelő lakhatási megoldások kidolgozásában és fenntartásában;

39. felszólítja a tagállamokat, hogy többet fektessenek be olyan beruházásokba, amelyek az idős lakosság szélesebb köre számára hozzáférhető, akadálymentes, minőségi ellátásokat nyújtó ápolási intézmények létrehozására irányulnak;

A lakáshasználat biztonságának és a lakáspiacok inkluzivitásának garantálása

40. hangsúlyozza, hogy a piaci árat fizető európai bérlők 25,1 %-a jövedelmének több mint 40 %-át költi bérleti díjra, és hogy a bérleti díjak átlagosan folyamatosan növekednek ([43]); felhívja a tagállamokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy hozzanak olyan, a bérleti jogviszony egyértelmű szabályozására is kiterjedő jogi rendelkezéseket, amelyek megvédik a bérlők és a tulajdonos-lakók jogait, a tulajdonosok és a bérlők biztonságát egyaránt növelik, valamint megelőzik a – többek között felújításokat követő – kilakoltatásokat, beleértve a kárpótlási folyamat részeként az államtól kisajátított lakásban élők kilakoltatását; felhívja a tagállamokat, valamint a regionális és helyi hatóságokat, hogy garantálják a bérleti díjak átláthatóságát és támogassák a bérlők és a tulajdonos-lakók védelmével foglalkozó szervezeteket, és alakítsanak ki alacsony belépési szintű vitarendezési eljárásokat;

41. felkéri a tagállamokat, hogy olyan lakhatási politikát folytassanak, amely a tulajdonhoz való jutás, a magánbérleményekbe való beruházás és a szociális lakás közötti semlegesség elvén alapul; felszólítja a Bizottságot, hogy ezt az elvet az európai szemeszterben is tartsa be; úgy véli, hogy a lakhatáshoz való jog fogalmát nem helyénvaló szűk értelemben a szociális lakhatáshoz való hozzáférésként meghatározni, hanem azt általánosabban a békés, biztonságos és méltóságteljes otthonhoz való jogként kell értelmezni; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a szociális és államilag finanszírozott lakhatásra vonatkozó átlátható jogosultsági feltételek biztosítsák a lakhatáshoz való egyenlő hozzáférést; ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki nemzeti stratégiákat, amelyek a jogállástól, társadalmi nemtől, vallástól vagy etnikai hovatartozástól függetlenül minden polgár számára hozzáférhető szociális lakhatás területi kiterjesztésével megelőzik a társadalmi szegregációt; felhívja a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a lakhatáshoz való hozzáférést, továbbá a hitellehetőségekhez való jobb hozzáférés és a fiatalok, az alacsony és közepes jövedelmű családok és a társadalmi és gazdasági szempontból hátrányos helyzetű csoportokból származó személyek vásárlási joggal járó bérlése révén mozdítsák elő a sokszínű lakókörnyezeteket; ösztönzi a tagállamokat, hogy működjenek együtt a bankszektorral annak érdekében, hogy e csoportok államilag garantált, megfizethető hitelhez jussanak, elkerülve ugyanakkor a buborékokat és a túlzott eladósodást;

42. felszólítja a tagállamokat, hogy aktívabban lépjenek fel a lakáspiaci egyenlőtlenségek korrigálása során, többek között azáltal, hogy átfogó tájékoztatást nyújtanak a lakáspiac működéséről, az ügyletek számáról és területi eloszlásáról, az egyes piaci szegmensekben az árak alakulásáról, valamint egyes konkrét szegmensek fejlődési lehetőségéről;

43. hangsúlyozza, hogy az elégséges lakáskínálatot támogató megfelelő szakpolitikák és intézkedések döntő fontosságúak ahhoz, hogy a lakásszektor gazdasági fejlődése kiegyensúlyozottabb és erőteljesebb lehessen annak érdekében, hogy a társadalom egészének javát szolgálja, és mindenki számára megfizethető, jól fejlődő lakókörnyezetet biztosítson; úgy véli, hogy a meghozott intézkedéseknek határozottaknak és konkrétaknak kell lenniük, és arra kell irányulniuk, hogy a lakhatáshoz való jog észszerű határidőn belül megvalósuljon, továbbá, hogy a tagállamoknak elegendő erőforrást kell elkülöníteniük, és prioritásként kell kezelniük a hátrányos helyzetű, marginalizálódott, bizonytalan lakáskörülmények között élő személyek vagy csoportok szükségleteit; ezért felszólítja a tagállamokat, hogy a Bizottság támogatása mellett biztosítsanak elegendő, megfelelő és megfizethető szociális lakást e személyek és csoportok lakhatási szükségleteinek fedezésére;

44. felszólítja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki olyan lakásépítési politikát, amely fellendíti a gazdasági növekedést a Covid19-világjárvány közepette;

45. aggodalommal állapítja meg a lakáspiac fokozott financializációját, különösen a városokban, ahol a befektetők a lakhatást nem emberi jogként, hanem értékesíthető eszközként kezelik; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje az uniós politikák és szabályozás lakáspiaci financializációhoz való hozzájárulását, valamint a nemzeti és helyi hatóságok képességét a lakhatáshoz való jog biztosítására; felhívja a tagállamokat és a helyi hatóságokat, hogy vezessenek be megfelelő intézkedéseket a spekulatív beruházások ellen, valamint fogadjanak el a hosszú távú lakáspiaci befektetéseknek kedvező politikákat, és dolgozzanak ki olyan város- és vidékfejlesztési politikákat, amelyek a megfizethető lakhatást, a társadalmi keveredést és a társadalmi kohéziót részesítik előnyben;

([43]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en

46. hangsúlyozza, hogy az ingatlantulajdon és az ingatlanügyletek átláthatósága elengedhetetlen az ingatlanpiaci torzulások, valamint a pénzmosás megakadályozásához az ágazatban; ismételten felhívja a figyelmet arra a pénzmosási irányelvben előírt kötelezettségre, amely szerint a spekulációk megelőzése érdekében a Bizottságnak 2020. december 31-ig jelentést kell készítenie az ingatlantulajdonnal kapcsolatos információk harmonizációjának szükségességéről, valamint a nemzeti nyilvántartások összekapcsolásáról; ezért megismétli 2019. március 26-i felhívását, amely szerint a tagállamoknak a földek és ingatlanok tényleges tulajdonosaira vonatkozó információkat nyilvánosan hozzáférhetővé kell tennie;

47. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jobban védjék meg a jelzáloghitelt felvevőket a kilakoltatásokkal szemben; hangsúlyozza, hogy a kilakoltatott személyek számára lehetővé kell tenni, hogy jogaikat bíróság előtt érvényesíthessék; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a meglévő magatartási szabályokat a hitelezők, a hitelgondozók és a hitelfelvásárlók számára a megtévesztő gyakorlatok, a zaklatás és a fogyasztói jogok megsértésének elkerülése érdekében, legalábbis a lakáscélú jelzáloghitelek tekintetében, illetve adott esetben fogadjanak el új szabályokat; véleménye szerint a szabályoknak különösen az észszerű és megvalósítható átstrukturálási intézkedésekre vonatkozó követelményeket kell meghatározniuk a 2014/17/EU irányelvben foglaltakon túl; felkéri a Bizottságot, hogy mérje fel egy, a lakáscélú jelzáloghitelek piacán alkalmazandó minimális hitelfedezeti arányra vonatkozó jogalkotási javaslat szükségességét; felszólítja a Bizottságot, hogy az értékpapírosításra vonatkozó szabályokra vonatkozó javaslattétel során értékelje annak lakáspiacra gyakorolt hatását;

48. rámutat arra, hogy a rövid távú, turisztikai célú lakásbérletek expanzív növekedése lakásokat von ki a piacról és növeli az árakat, negatív hatást gyakorolva a városközpontok és turisztikai célpontok élhetőségére; felhívja a Bizottságot, hogy a szolgáltatási irányelvet az Európai Bíróság C-390/18. sz. ügyben hozott ítéletével összhangban értelmezze, amely a lakások megfizethetőségét és a bérlakások hiányát „közérdeken alapuló kényszerítő indokként" határozza meg, és ezért biztosítson széles mérlegelési jogkört a nemzeti és helyi hatóságok számára a vendéglátó-ipari szolgáltatásokra vonatkozó arányos szabályok meghatározásában, beleértve a kötelező nyilvántartásba vételt, az engedélyezésre vonatkozó korlátozásokat és konkrét övezeti besorolásra vonatkozó intézkedéseket, az időtartam-korlátokat, elkerülve az „elturistásodást", a városi központok kiürülését és az ott élők életminőségének romlását; sürgeti a Bizottságot, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló törvénybe foglaljon bele egy olyan javaslatot, amely az adatvédelmi szabályokkal összhangban kötelező információmegosztási kötelezettségeket ír elő a rövid távú lakásbérleti piac platformjai számára, mivel az információkhoz való hozzáférés elengedhetetlen a hatóságok számára ahhoz, hogy biztosíthassák a megfizethető lakhatás rendelkezésre állását;

49. emlékezteti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ha nem szabályozzák a mindenki számára megfizethető és megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés biztosítása érdekében az ingatlanpiacot és az ezen a piacon működő pénzügyi szereplőket, azzal elmulasztják a lakhatáshoz való joggal kapcsolatos kötelezettségeiket;

50. szorgalmazza, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások ne csak a szociális lakhatást, hanem a teljes lakásszektort foglalják magukban, mivel ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy a megfizethető és tisztességes lakhatás mindenki számára garantált jog legyen;

Beruházás a szociális, állami, megfizethető és energiahatékony lakhatásba

51. hangsúlyozza, hogy a megfizethető lakhatást érintő beruházási hiány évente 57 milliárd EUR ([44]); felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy prioritásként kezeljék a megfizethető lakhatás terén tapasztalható beruházási hiány megszüntetését; e tekintetben felszólít a gazdaságirányítási keret reformjára, lehetővé téve a tagállamok számára a zöld és szociális – többek között a szociális, köztulajdonú, megfizethető és energiahatékony lakások fejlesztésére és korszerűsítésére irányuló – közberuházásokat; felszólít továbbá a megfizethető lakásokra irányuló beruházások amortizációs módszertanának harmonizálására;

52. emlékeztet arra, hogy általános gazdasági érdekű szolgáltatásként a szociális lakások mentesülnek az állami támogatásokra vonatkozó bejelentési kötelezettség alól; emlékeztet arra, hogy a szociális lakhatás az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló határozatban az egyetlen olyan szektor, amelynek kapcsán a Bizottság célcsoportot említ (hátrányos helyzetű polgárok vagy kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő csoportok), ami a többi szociális szolgáltatás esetében nincs így; úgy véli, hogy ez korlátozhatja azt a célt, hogy mindenki hozzájuthasson a szociális és megfizethető lakhatáshoz; tudomásul veszi, hogy a szociális lakhatás fogalmának nincs uniós szinten elfogadott egységes meghatározása; figyelmeztet azonban, hogy a szociális lakhatás szűk értelmű meghatározása – amely szerint csak a „hátrányos helyzetben lévő állampolgároknak vagy egyéb olyan, kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő csoportoknak biztosítanak lakóhelyet, amelyek korlátozott fizetőképességük következtében piaci feltételek között nem találnának lakást" – csorbítja a tagállamok képességét arra, hogy saját maguk határozzák meg az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat és az általános érdekű

([44]) A szociális infrastruktúrára irányuló európai beruházásokkal foglalkozó magas szintű munkacsoport jelentése: „A szociális infrastruktúrára irányuló beruházások fellendítése Európában" (2018).

szolgáltatásokat; hangsúlyozza, hogy a lakhatás terén az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat elsősorban a nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok által meghatározott egyedi követelményeknek kell vezérelniük, mivel e hatóságok hatáskörébe tartozik a különböző csoportok – a vidéki és városi területek között jelentősen eltérő – lakhatási szükségleteinek és életkörülményeinek azonosítása és kezelése, és mivel e hatóságok döntő szerepet játszanak a célirányos döntéshozatalban; sürgeti a Bizottságot, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó szabályokban oly módon igazítsa ki a szociális és államilag finanszírozott lakhatás célcsoportjára vonatkozó fogalommeghatározását, hogy a nemzeti, regionális és helyi hatóságok minden olyan csoport lakhatását támogathassák, amelynek nem elégíthető ki könnyen piaci feltételek mellett a tisztességes és megfizethető lakhatás iránti igénye – egyúttal biztosítva, hogy a finanszírozást a leghátrányosabb helyzetben lévők kapják –, azért, hogy szabad utat engedjenek a beruházásoknak és megfizethető lakhatást, a lakáshasználat semlegességét és a fenntartható városfejlesztést biztosítsanak, társadalmilag sokszínű szomszédságokat hozzanak létre és fokozzák a társadalmi kohéziót;

53. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék tovább a szociális, állami, energiahatékony, megfelelő és megfizethető lakhatásra, valamint a hajléktalanság és a lakhatásból való kirekesztettség kezelésére irányuló uniós beruházásokat; e tekintetben beruházásokat szorgalmaz az Európai Regionális Fejlesztési Alap, a Méltányos Átállást Támogató Alap, az InvestEU, az ESZA+, a Horizont Európa és a Next Generation EU révén, és különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés (CRII) és a koronavírusra való reagálást célzó, kiterjesztett beruházási kezdeményezés (CRII+) révén; nagyobb szinergiákra szólít fel ezen eszközök között; üdvözli a szociális és megfizethető lakáshitelek finanszírozását az InvestEU programon és az EBB szélesebb portfólióján keresztül; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a zöld és a digitális átállással együtt a társadalmi haladást is integrálják beruházási prioritásként a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe, és ezáltal védjék a kiszolgáltatott helyzetben lévőket a jelenlegi válság kedvezőtlen hatásaitól, továbbá a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben szerepeltessenek a társadalmi haladásra vonatkozó terveket is, amelyek meghatározzák a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtási módját, valamint a szociális lakhatást is beleértve a szociális beruházások célterületeit; felszólítja a Bizottságot, hogy sürgősen tegye hozzáférhetőbbé az EU és az EBB finanszírozási forrásait a szociális és megfizethető bérlakást nyújtó helyi és regionális szolgáltatók számára; felszólítja az EBB-t, hogy célzott technikai segítségnyújtás, valamint a pénzügyi közvetítőkkel és a tagállamokkal való szorosabb együttműködés révén próbálja meg növelni a megfelelő ellátást;

54. felszólítja a Bizottságot, hogy ösztönözze az otthonok újjáépítését támogató európai programoknak a lakhatás megfizethetővé tételére irányuló felhasználását;

55. ösztönzi a tagállamokat, hogy az Európai Unió éghajlat-politikai célkitűzéseivel összhangban biztosítsák, hogy minden jövőbeli lakásépítési és -rehabilitációs projekt az intelligens épületek előmozdítására irányuljon, ahol a víz- és energiafogyasztás nyomon követhető és költséghatékonyabbá tehető;

56. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat, valamint a regionális és helyi hatóságokat, hogy ismerjék el, támogassák és finanszírozzák a közösség által irányított, demokratikus és együttműködésen alapuló lakhatási megoldásokat, beleértve a közösségi földalapokat is mint a piaci és szociális lakhatás biztosításának legitim és életképes eszközeit; szorgalmazza a városi földhasználat fenntartható megközelítését, például új ingatlanok építése helyett részesítsék előnyben az elhagyott épületek rehabilitációját;

o

o o

57. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.